

***Tuta absoluta* (Povolny, 1994) un nou dăunător minier pentru România**

MIRELA CEAN, IULIANA DOBRIN

Abstract

***Tuta absoluta* (Povolny, 1994) a new leafmining pest in Romania**

The tomato leafminer (*Tuta absoluta*) is a harmful leafmining moth with a strong preference for tomato (*Lycopersicon lycopersicum*), but can also attack potato *Solanum tuberosum*, pepino (*Solanum muricatum*) and other solnaceous plants such as: *Solanum melongena*, *Capsicum annuum*, *Datura stramonium*, *Datura ferox*, *Nicotiana glauca*, *Solanum elaeagnifolium*, *Solanum nigrum*. The pest was reported for the first time in Romania, in 2009 on tomato plants cultivated in greenhouse. Based on existing information the distribution of this species was made.

Rezumat

Molia minieră a tomatelor este în principal un dăunător al culturii de tomate, dar poate ataca și alte plante din familia Solanaceae cum ar fi: *Solanum tuberosum*, *Solanum muricatum*, *Solanum melongena*, *Capsicum annuum*, *Datura stramonium*, *Datura ferox*, *Nicotiana glauca*, *Solanum elaeagnifolium*, *Solanum nigrum*. Insecta a fost semnalată pentru prima dată în România, în 2009, pe plante de tomate cultivate în seră. Ulterior, pe baza datelor existente s-a realizat distribuția acestei specii în țara noastră.

Key words: leafminer, moth, distribution, Romania.

Introducere

Insecta a fost descrisă inițial ca *Phthorimaea absoluta*, apoi transferată în genul *Gnorimoschema* (1962), *Scrobipalpula* (1964), *Scrobipalpuloides* (1987), în prezent utilizându-se denumirea *Tuta absoluta* (Povolny, 1994).

În Europa a fost semnalată pentru prima dată în anul 2006, în Spania (www.tutaabsoluta.org).

Material și metode

Materialul studiat, format din fructe și frunze cu simptome, precum și insecte ca atare, a fost recepționat în cadrul Laboratorului Central Fitosanitar, în vederea identificării speciei dăunătoare.

Pentru identificare s-au utilizat caracterele morfologice ale exemplarelor adulte masculine, în special genitalia, din literatura de specialitate: Povolny 1975, Germain și colab. 2009. În diverse stadii insecta poate fi confundată cu alte specii, după cum urmează: *Phthorimea operculella* (Zeller, 1873), *Scrobipalopsis solanivora* Povolny, 1973, *Symmetrischema tangoalis* (Gyen, 1913), *Keiferia lycopersicella* (Walsingham, 1897), de aceea examinarea armăturii genitale este esențială.

Descrierea armăturii genitale masculine

Uncus larg, rotunjit, valve moderat curbate în forma literei S, cu peri numeroși; peretele valvei prezintă în interior, în regiunea mediană, o protuberanță vizibilă, ca un spin. Saccus lung și lățit, gnathos lărgit, de forma literei U, cu vârful rotunjit, procesul saccular bine dezvoltat, cu vârful ascuțit, vinculum de lungime medie și lățit, procesul parabazal fie greu vizibil lateral din partea procesului saccular pereche fie ascuns de către acesta; aedeagus lung și viguros (fig.1).

Fig. 1. *Tuta absoluta*-Armătura genitală masculă (orig.) / *Tuta absoluta*-Male genitalia (orig.) (stânga / left.)

Fig. 2. Situația dăunătorului *Tuta absoluta* în România / The situation of the pest *Tuta absoluta* in Romania (dreapta / right)

Rezultate

În urma analizării probelor s-a identificat specia *Tuta absoluta*, semnalată pentru prima dată în țara noastră, în 2009, în județul Botoșani (Leaotă 2009). În intervalul 2009-2010, insecta și-a extins aria de răspândire astfel că a fost semnalată în următoarele județe: Maramureș (2009), Bihor (2010), Arad (2010), Ilfov (2010) și Mureș (2010). Insecta a fost depistată pe tomate (*Lycopersicon lycopersicum*), cultivate exclusiv în spații protejate. De asemenea, a fost interceptată pe fructe de tomate importate din Spania și Turcia, probele respective provenind din județele: Cluj, Covasna și Vaslui. Redăm în continuare arealul de răspândire al dăunătorului, în România și situația interceptărilor referitoare la *Tuta absoluta*, în perioada 2009-2010 (fig. 2).

Mulțumiri

Aducem mulțumirile noastre d-lui Jean-Marie RAMEL pentru confirmarea rezultatelor, d-lui Jean-François Germain pentru literatură și d-nei Marja van der Straten pentru literatură și indicații taxonomice.

BIBLIOGRAFIE

- Fișă fitosanitară LNPV Franța 2008. *Tuta absoluta*.
Fișă informativă 2005. *Tuta absoluta*, Bulletin OEPP/ EPPO **35**: 434-435.
GERMAIN J. F., RAMEL J. M., LACORDAIRE A. I. 2009. Un nouveau ravageur de la tomate en France: *Tuta absoluta*. Revue Horticole, **512**: 37-41.
LEAOTĂ E. 2009. Prima semnalare în România a organismului dăunător *Tuta absoluta* (minierul frunzelor de tomate). Sănătatea plantelor, **135**.
POVOLNÝ D. 1975. On three neotropical species of Gnorimoschemini (Lepidoptera, Gelechiidae) mining Solanaceae. Acta Univ. Agric. Ročník **23**(1233): 379-393.
URBANEJA A. et al. 2007. La polilla del tomate, *Tuta absoluta*, Phytoma Espana, **194**.
www.tutaabsoluta.com.

Mirela CEAN & Iuliana DOBRIN
Laboratorul Central Fitosanitar,
077190, Voluntari, Ilfov, România
e-mail: mirela.cean@lccf.ro, mirelac29@yahoo.com;
iulianadobrin@lccf.ro

received: 28.11.2010
accepted: 2.12.2010
printed: 18.12.2010